

Анотація на вибіркoву навчальну дисципліну «Психологічні особливості комунікації натовпу»

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський) рівень вищої освіти*

Галузь знань *05 Соціальні та поведінкові науки*

Спеціальність *053 Психологія*

Освітньо-професійна програма *Психологія*

Кількість кредитів: 3

Рік підготовки: 1-й, семестр: 2

Компонент освітньої програми: вибіркoвий

Мова викладання: українська

Викладач: Шандор Федір Федорович, доктор філософських наук, професор

e-mail: fedir.shandor@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу: В середовищі групи, спільноти окрема людина часто піддається навіюванню та наслідуванню масовій поведінці. Враховуючи останні зміни, що відбуваються в суспільстві навчальний курс «Психологічні особливості комунікації натовпу» є важливою складовою загальної фахової підготовки психолога, формування його професійної готовності до діяльності в умовах великих соціальних груп загалом і натовпу, зокрема.

2. Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологічні особливості комунікації натовпу» є формування комплексного уявлення про сутність комунікації в натовпі, про психологічні особливості і вплив масової комунікації на свідомість та поведінку окремої особистості.

Завдання курсу: розуміння предмету, методів та завдань психології комунікації як науки, специфіки комунікативних процесів в натовпі, складності будови, взаємозв'язку між різними предметними сферами психології; знання основних соціально-психологічних закономірностей спілкування і взаємодії людей у великих групах; розуміння психологічних закономірностей формування та функціонування великих соціальних груп; усвідомлення необхідності комплексного підходу до вивчення людини і важливості вивчення її поведінки в натовпі; розвитку практичних умінь вивчення особливостей взаємозв'язку інтеракції особистості та натовпу.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни. У процесі вивчення навчальної дисципліни «Психологічні особливості комунікації натовпу» студенти ознайомляться із поглибленим розумінням комунікації як процесом обміну між людьми значущими для них повідомленнями та їх значенням в формуванні масової поведінки; формуванням умов, за яких індивід стає учасником стихійної поведінки; сучасними дослідженнями щодо масової свідомості та її впливу на масову поведінку; механізмами формування думки аудиторії.

4. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати і вміти:

- **знати:** історичні аспекти дослідження психології натовпу; структуру, компоненти, механізми та форми масової поведінки; психологічні особливості

масової культури (системи установок, інтересів, цінностей) та її впливу на комунікацію мас; психологічні основи масової комунікації, види та особливості функціонування засобів масової комунікації;

- **вміти:** оперувати понятійно-категоріальним апаратом психології масової поведінки загалом, та особливостей комунікації натовпу зокрема; складати програму і самостійно проводити дослідження психологічних особливостей комунікації людей в натовпі; виявляти особливості психологічного впливу масових суспільних явищ на особистість, малі соціальні групи, соціальні процеси та спілкування; ефективно застосовувати у практичній діяльності методи дослідження психології масової поведінки та психології спілкування;

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Ануфрієва Н. М., Зелінська Т. М., Єрмакова Н. О. Соціальна психологія : навч. посіб. для ст-ів вузів. К. : Каравела, 2011. – 296 с.
2. Бойко О.Д. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / В. М. Петрик [та ін.]. – 2-ге вид. – К.: ЗАТ ВПОЛ, 2011. – 248 с. – Розд. 4: Політичний нейромаркетинг / О. Д. Бойко. – С. 101–110.
3. Дзвінчук Д.І., Заграй Л.Д., Кононенко В.І. Український пріоритет: нація, соціум, культура: монографія. Івано-Франківськ: МістоНВ., 2019 – 268с.
4. Зеленін В. По той бік правди: НЛП як зброя інформаційно-пропагандистської війни: навчальний посібник / В. Зеленін. – К: Люта справа, 2015. – 384 с.
5. Лебон Г. Психология народов и масс./ Гюстав Лебон. – Из-во: Андронум, 2020 – 210 с.
6. Матвійчук Т.Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник / Т.Ф. Матвійчук – Львів, «Галич-Прес», 2018. – 76 с.
7. Мерзлякова О. Як не потрапити на гачок маніпулятора. Програма занять для молоді. К : Шкільний світ, 2010. – 128 с.
8. Корольчук В.М. Психологія реклами: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Зазимко, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 384 с.
9. Психология масс : хрестоматия / [редактор-составитель Д. Я. Райгородский]. Самара : Бахрам М., 2010. – 592 с.
10. Різун В. Теорія масової комунікації: підручник / В.Різун – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2009. – 260 с.
11. Савенкова Л.О. психологія спілкування: навч. Посібник / [Л.О.Савенкова та ін.]; за заг.ред Л.О. Савенкової; Держ ВНЗ «Київ. Нац економ у-тет ім. Вадима Гетьмана». – Київ, КНЕУ, 2015. – 309с.
12. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж / Сьюзан Форвард, Донна Фрейзер. – В-во: Фабула, 2019. – 336 с.

Допоміжна

1. Аронсон А., Уилсон Т., Эйкерт Р. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме / А.Аронсон, Т.Уилсон, Р.Эйкерт. — М., 2002. — 286 с.

2. Бехтерев В. Внушение и толпа / В.Бехтерев // Психология толпы: социальные психологические механизмы воздействия на массы. — М.: Издво Эксмо; СПб. : Terra Fantastica, 2003. — С. 399–416.
3. Бэрн Р., Ричардсон Д. Агрессия / Р.Бэрн, Д.Ричардсон. — СПб. : Питер, 1998. — 486 с.
http://www.law.vsu.ru/structure/criminalistics/books/baron_richardson.pdf
4. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політики. (Глибинні регулятиви психологічного повсякдення): Монографія / О.Донченко, Ю.Романенко. — К. : Либідь, 2001. — 334 с.
5. Донченко Е. Социетальная психика / Е.Донченко. — К., 1994.
6. Зимбардо Ф., Ляйпе М. Социальное влияние / Ф.Зимбардо, М.Ляйпе. — СПб. : Питер, 2001. — 168 с.
7. Казміренка В. Інтеграційні процеси в суспільстві та політичний вибір особистості : моно-графія / за ред.. В.П.Казміренка. — К. : Міленіум, 2008. — 360с.
8. Кара-Мурза С. Манипуляция сознанием / С. Кара-Мурза. — К. : Оріяни, 2000. <http://www.klex.ru/65>
9. Копець Л. Класичні експерименти в психології: Навч. посібник/ Л.Копець. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. — 283 с.
10. Корнев М.Н., Фомічова В.М. Психологія масової поведінки / М.Н.Корнев, В.М.Фомічова. — К.: Ін-т післядипломної освіти Київ. нац. унту ім. Тараса Шевченка, 2000. — 268 с.
11. Лалл Д. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Д.Лалл; [пер. з англ.]. — К. : К. І. С., 2002. — 264 с.
12. Лебон Г. Психология народов и масс / Г.Лебон. — СПб., 1996. — 468с.
<http://lib.ru/POLITOLOG/LEBON/psihologia.txt>
13. Левин К. Теория поля в социальных науках/К.Левин.—СПб., 2000.—389 с.
14. Леонтьев О. Деятельность. Сознание. Личность / О.Леонтьев. — М. : Политиздат, 1975. — 268 с.
15. Майерс Д. Социальная психология / Д.Майерс; [перев. с англ.]. — СПб. : Издательство «Питер», 2000. — 688 с.
16. Мисия НЛП: новейшие американские психотехнологии / Пер. с англ. — М. : Институт Общегуманитарных исследований, 2000. — 352 с.
17. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С.Милграм. — СПб. : Питер, 2000. — 283с.
18. Москаленко В. Психологія соціального впливу / В.Москаленко. Навч. пос.— К. : Центр учбової літератури, 2007. — 448с.
19. Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс / С.Московичи; [пер. с фр.].—М. :Центр психологии и психотерапии, 1998. — 480 с.
20. Ольшанский Д. Психология масс /Д.Ольшанский. — СПб.:Питер, 2001.—386 с.
21. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління : навч. посіб. / Л.Е.Лембрик — 2-ге вид., доповн. — К. : Академвидав., 2010. — 544с.
22. Орбан-Лембрик Л.Е. Масова культура і моделі поведінки / Л.Е.ОрбанЛембрик //Соціальна психологія. — 2005. — № 2. — С. 38-44.

23. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: [підручник: у 2 кн.]. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія / Л.Е.ОрбанЛембрик. — К.: Либідь, 2006. — 560 с.
westudents.com.ua/knigi/537-sotsalnapsihologiya-orban-lembrick-lb.html